

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Ad octauum.

Ad octauum dicimus, rem esse in potentia passua ad esse essentia, pertinere ad conditionem diminuentem, vt hominem pictum, quo pacto materia embryonis, quæ est in potentia passua ad esse hominis per aduentum animæ rationalis, non est simpliciter homo, sed cum additamento, & secundum quid, nimirum homo potentia: at verò, essentiam esse in potentia ad existentiam non esse conditionem, quæ veritati essentia derogare valeat: quare simpliciter & sine additamento veram rationem essentia habere dicitur. Si ergo in antecedente sumatur esse in potentia hoc posteriori modo, negandum est antecedens: si verò priori modo, nihil ad rem: vnde neganda erit consequentia.

Ad nonum.

Ad vltimum dicendum est, vtramque formam tribuere per se ipsam subiecto esse essentia: at tamen neutram per se ipsam tribuere subiecto existentiam illius esse, nisi per existentiam superadditam.

A præcesserit, ita inquit, *Deum sicut mutabilem, ita & proficiens dicere, nefas est: quam enim mutatur, quod minuitur, tam mutatur etiam quod augetur.* Hæc Diuus Leo: Si verò detur secundum, vel haberet tale accidens ab alio, vel à se quasi fluens ab essentia: vtroque modo non esset sine mutatione æterna, qua accidens illud acciperet esse, vel ab alio, vel ab essentia diuina. Præterea daretur aliquid in Deo propriè effectum, atque aliquid reale, quod non esset ipsemet Deus, comparatione cuius Deus se haberet vt vera potentia ad suum actum, quæ omnia primæ causæ simpliciter, qualis est Deus, atque diuina simplicitati repugnant. Lege Augustinum 5. de Trinitate cap. 4. 5. & 16. vbi ex immutabilitate Dei latè probat, in Deo nullum omnino accidens esse posse.

ARTICVLVS VII.

Vtrum Deus sit omnino simplex, sitq. id proprium Dei.

DISPUTATIO I.

ARTICVLVS V.

Vtrum Deus sit in genere aliquo.

Deus non ponitur in predicamento.

QUÆSTIO hæc disputata à nobis est ad prædicamentum substantia, quaestione secunda. Conclusio, nempe quod Deus non sit sub genere aliquo, consonat maximè cum definitione Ecclesie cap. Firmiter, de summa Trinitate & fide Catholica: vbi definitur, *Deum esse simplicem omnino*, ac proinde nullam admittere in se compositionem, etiam ex genere & differentia.

Nominalium opinio ab errore in fide excusatur.

Illud tamè admonendo, opinionem Nominalium asserentium Deum collocari sub genere, non esse condemnandam erroris circa fidem, quasi deroget diuinæ simplicitati contradicte definitioni Ecclesie, si modo iuxta eorum mentem intelligatur. Cum enim nullam putent esse distinctionem ex natura rei inter genus & differentiam, neque admittant naturam aliquam communem, quæ apprehensa per intellectum genus sit aut species: res verò omnes apprehensas credat esse singulares, etiam postquam conceptibus communibus apprehenduntur, solùmque dicant propter similitudinem repertam inter res aliquas singulares mente efformari conceptus communes, qui immediatè res ipsas singulares significant, non verò naturam aliquam illis communem, atque adeò censent genera & species solùm esse conceptus illos formales communes, non verò aliquid eidem conceptibus immediatè significatum & apprehensum: nihil profectò sententia hæc diuinæ simplicitati derogat, neque definitioni Ecclesie contradicit.

C

DEV M simplicem esse omnino, est de fide, vt definitum est in Cortesio Lateranensi 2. cap. Firmiter, & capite Damianensi, de summa Trinitate & fide Catholica, & manifestum est ex articulis præcedentibus, in quibus ostensum est nullum genus compositionis conuenire posse Deo, etiam cum re aliqua externa, cum qua tamquam cum actu aut potentia componatur. Dixi, tamquam cum actu aut potentia: quoniam de fide est vnionem hypostaticam humanitatis cum Verbo factam esse secundum compositionem, vt multis Conciliis est definitum, quæst. 3.

Deus simplex omnino.

In Christo qualis sit cōpositio verbi cum humanitate.

D

parte, quæst. 2. ar. 4. articulus. At vt ibidem ostendimus, docentque D. Thomas & alij Doctores, quos eo loco citauimus, propriè non est in Christo compositio ex his, vt vocant, quasi Christus constituitur ex humanitate & Verbo tamquam ex partibus: sed est compositio huius cum hoc: hoc est, humanitatis cum Verbo, vnde resultat hic homo, nimirum Christus Dominus, qui vnus per se est: compositio verò Deum cum re aliqua, à qua actuatur, aut Deum actuare, ac informare aliquid aliud, ita vt ex vtroque resultet ens quoddam siue per se, siue per accidens, nulla ratione fieri potest: quoniam id esse non posset sine Dei mutatione, aut vicissitudinis obumbratione, ac proinde sine imperfectione, quæ Deo omnino repugnat. Lege, si placet, apud D. Thomam hoc loco rationes alias non contemnendas, quibus Deum simplicem esse omnino confirmat.

E

Quòd autem esse omnino simplex sit proprium Dei (quod hoc loco in responsione ad primum inquit D. Thomas) ex eo est manifestum, quia omne ens completum singulare constat intinè, saltem genere & differentia. Genera verò suprema & partes, tam metaphysicæ quàm physice, componuntur imprimis cum sua existentia, vnde iuxta secundam opinionem articulo quarto disputatione 2. explicatam, resultat vnus per se in ratione entis existentis. Deinde genera suprema componuntur cum differentia, & differentia cum generibus, materia cum forma substantiali, & è contrario, ad intinam constitutionem vnus per se Denique substantia omnes componuntur cum accidentibus, & accidentia cum substantiis tamquam actus cum potentiis ad constituendum saltem ens per accidens. Quo fit, vt esse simplex omnino solius Dei proprium sit.

Deo est proprium simplex esse omnino.

ARTICVLVS VI.

Vtrum in Deo sint aliqua accidentia.

Deo accidens repugnat.

IN Deo accidens esse non posse, est de fide. Probat, quoniam si in eo accidens esse posset, vel illud adueniret ei de nouo, vel conueniret ei ex æternitate. Primum esse non posset sine Dei mutatione, ac vicissitudinis obumbratione, contra illud Iacobi 1. *Apud quem non est transmutatio, neque vicissitudinis obumbratio.* Vnde Leo primus epistola 91. cap. 2. aduersus Priscillianistas, qui dicebant virtutes quasdam processisse ex Deo, quas habere cepere, & quas essentia diuina

F

Deo est proprium simplex esse omnino.

DISPV

DISPUTATIO II.

Vtrum simplicitas sit perfectio simpliciter.

Quaestio haec excitatur circa responsionem ad secundum Diui Thomae. Quid verò nomine perfectionis simpliciter intelligatur q. 4. sequenti copiosius explicandum est, (id enim ordo praescribit.) Interim nomine perfectionis simpliciter, intelligitur ea perfectio, quae vel illimitata, atque adeo infinita est, vel illimitatam & limitatam sub se comprehendit, qualia sunt, ens, substantia, sapientia, &c.

Partem affirmantem amplectitur Scotus in 1. d. 8. q. 1. ad 1. quam suadere possumus. Primum quia quod nullam dicit, aut habet adiunctam imperfectionem, perfectio est simpliciter: at simplicitas neque dicit, neque adiunctam habet imperfectionem: aliàs Deo non conueniret: ergo est perfectio simpliciter.

Secundò, attributa diuina perfectiones sunt simpliciter: simplicitas verò de numero attributorum diuinorum est.

Tertiò, quòd res aliqua simplicior est, eò est perfectior: quòd non aliunde prouenit, nisi quia simplicitas perfectio est.

Partem negantem sequitur Caietanus de Ente & essentia cap. 2. commento 2. eandem aperte inuenit D. Thomas in 4. d. 1. q. 1. art. 1. quaestiuicula 1. ad primum, eaque nobis est amplectenda. Probatur primò. Quoniam, vt ex dictis patet, simplicitas negationem compositionis dicit, vnde simplex id dicitur, quòd compositionem non habet: sed negatio nullam dicit perfectionem, vt Scotus loco citato constituitur: ergo simplicitas non est perfectio, atque adeo neque est perfectio simpliciter.

Secundò, & est argumentum ad hominem, relationes diuinae sunt res reales simplices omnino, vt ex fide constat: vt Scotus cum multis aliis affirmat, formaliter sumptae, atque vt virtute distinguuntur ab essentia, nullam dicunt perfectionem: alioquin aliqua perfectio esset in vna diuina persona, quae non esset in aliis: ergo simplicitas non est perfectio: non solum quo ad negationem, sed neque quo ad rationem formalem realem cui conuenit, si praecise illam consideres ab omni alio cum quo realiter & formaliter sit idem. Quod ideò dixerim, quoniam omnis ratio formalis realis, saltem per identitatem eum alia perfectione, in qua quasi fundetur & radicetur, debet habere rationem perfectionis, quandoquidem ens omne reale perfectio aliqua est. Imò, si sit simplex omnino, necessario erit infinita perfectio: cum actus purus omnem rationem potentiae passivae excludens, ens quoddam infinitum esse debeat.

Tertiò, non semper quòd entitas realis est simplicior, eò est perfectior: animalia namque magis composita sunt, quam corpora simplicia, magisque perfecta: substantiae item corporeae magis compositae sunt, quam eorum accidentia: vnumquodque totum, quam ipsius partes, cum tamen perfectione excellant. Quare perfectio in rebus aliunde, quam ex simplicitate, proficisci solet, nempe ex latitudine bonitatis entitativae atque excellentiae seu valoris entitativae vnus supra entitatem alterius, quam vniqueque res si apte natura habet.

Ad primum argumentum pro contraria sententia dicendum est, maiorem esse veram, quando illud

A tale perfectio est (in definitione namque perfectionis simpliciter loco generis adhibenda est perfectio) fecus autem res se habet, quando non est perfectio. Quando enim aliquid perfectio non est, esto neque dicat, neque adiunctam habeat imperfectionem; non sequitur esse perfectionem simpliciter: quod non solum in multis negationibus, quae Deo conueniunt, constat, sed etiam in relationibus diuinis, iuxta sententiam eorum, qui dicunt, eas formaliter sumptas nullam dicerè perfectionem.

B Ad secundum negandum est, simplicitatem inter attributa diuina esse computandam: attributum namque quid reale dicit de formali: quare simplex esse omnino, & similia alia praedicata, quae negationem significant: possunt quidem computari inter praedicata, quae Deo conueniunt: non verò inter attributa realia.

Ad tertium neganda est maior, vt ex dictis patet. Esto autem maior vniuersum esset vera, id tamen non ex perfectione simplicitatis, sed ex illo alio capite explicato proueniret.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum Deus in compositionem aliorum veniat.

PLATO, ipsiusque sequaces dixerunt, Deum esse animam mundi, & potissimum primi caeli, a quo dicebant cetera corpora simpliciter esse facta. Legè Augustinum 13. de Ciuitate Dei cap. 16. 17. 18. In eodem errore fuisse Romanos, refert idem Augustinus 4. de Ciuitate Dei c. 11. & 12. Eusebius lib. 14. de preparatione Euangelica cap. 6. Eundem errorem tribuit Democrito.

D Almaricus dixit: Deum esse essentiam omnium rerum, omni quoque esse vnum, vt refert Turrecremata libro quarto suae Summae capite 37. Atque hoc est dogma illius, quòd ad finem cap. Damnamus, de summa Trinitate & fide Catholica his verbis condemnatur. Reprobamus etiam & condemnamus peruersissimum dogma impij Almarici: cuius mentem sic pater mendacij excocauit, vt eius doctrina non tam haeretica, quam insana sit censenda.

E Tercius error fuit cuiusdam Dauidis de diuinando, qui dixit Deum, esse materiam primam.

Aduersus hos errores ostendit Diuus Thomas, Deum in nullius rei compositionem venire posse, ad sensum articulo praecedente à nobis explicatum. Rationes lege apud Diuum Thomam.

QVÆSTIO IIII

De perfectione Dei.

ARTICVLVS I.

Vtrum Deus sit perfectus.

DISPUTATIO I.

CONCLUSIO est, Deus non solum est perfectus, sed etiam perfectissimus. Est de fide, siue intelligatur de perfectione naturali siue de morali, vt constat ex illo Exodi 33. Ego ostendam tibi omne bonum; omne autem bonum perfectissimum bonum est. Et Matt.

Scilicet sententia. Primum argumentum.

Secundam.

Tertium.

Simplicitas simpliciter non dicit perfectionem.

Relationes diuinae formaliter sumptae, & vt virtute distinguuntur ab essentia, non dicuntur perfectiores.

Perfectio animalis, quam ex simplicitate proficisci solet.

Ad 1.

Ad 2.

Ad 3.

Deum animam esse mundi asseruerit Plato, Democritus, & Romani.

Almarici error.

Deus non solum est perfectus, sed etiam perfectissimus.